

fat. 18/9 - 68

Rovaniemen mlle, Juotasaiemi 4
Kokkairaus 1967
Aimo Ketusmaa

Juotasniemi 4

nitöjä: Rovaniemen mlk.
kylä: Kemihäärä / Fek'ala
tila:
om.:
löydöt: KM:17473: 1 - 7 , kesän 1967 kaivaukseista

A. Erä-Eskon toimesta paikalle oli lähetytty rauhoitustaulu, kun oli havaittu, että joku oli kaivellut paikalla ja paljastanut hiiliä sisältävää kiveystä. (ks.)

Kertomuksen liitteet: 1 - 11 kartat
12 - 17 valokuvat ff:33455 - 33476

Kiintopisteenä käytettiin yleiskarttaan (liite 1) merkityllä kohdalla olevaa kiintopistettä IV 2273, jona on betonialusteen kiinnitetty pultti. Koska Imatran Voimasta tiedusteltaessa ilmeni, että tuo kp. on jätetty mittaamatta, määritettiin kp:n korkeus arvioimalla Imatran Voiman kartan 1:4000 korkeuskäyrien perusteella. Lukema koneelta kp:lle oli 134 ja kp:n likim. korkeus 104,76 m ymp. (samassa "järjestelmässä" kuin Juotasniemi 2:n kp.)

Juotasniemi 4:ksi nimitetty paikka sijaitsee Juotaskosken kohdalla joen vasemmalla rannalla (alavirtaan katsottaessa), n. 200 m Juotasniemi 2:sta suuntaan 32-00. Se on n. 150 x 70 m laajan, luode - kaakko -suuntaisen, n. 5 m ympäröivää maastoa korkeammalle kohoavan kangassaarekkeen itänurkassa; lounaislaidalla saarekettä erottaa etelään kohoavasta maastosta vain 20 - 30 m leveä laakso. (ks. karttaa 1:4000, Juotasniemi 2:n kertomuksen liite 1) Saarekkeen kaakkois-päässä on keskeltä parin metrin syvyinen, reunoilta mitaten n. 40 x 40 m:n laajuinen painanne. Painanteen kaakkoispuolella, sitä reunustavalla töyryllä, on tuo kaiveltu kiveys. Koska Vanttauskosken voimalaitoksen padotusraja (100 m ymp.) kulkee aivan töyryn juurella ja pengerrys- tms. työt voisivat uhata muinaisjäännöstä, päätettiin se tutkia.

Paikan luonteen selvittämiseksi kaivettiin kolme koeojaa (ks. liitteet 1 - 3), joista ensimmäinen kulki painanteen poikki itäkaakko - länsiluode -suuntaisena alkaen kiveyksen pohjoispäästä. Koeojat II ja III kuljivat kohtisuoraan I vasten yleiskartan (liite 1) osoittamalla tavalla. Koeojat osoittautuivat käytännöllisesti katsoen löydöttömiksi: kiinteitä muinaisjäännöksiä ei niiden alueelta paljastunut, ja irrall-

lisiä löydöksiä saatiin yksi ainoa. Se oli kvartsi-iskos joka tavettiin koeoja II:n ruudusta G:10. - Maaperä oli koko alueella sama: ohuen kunnakerroksen alla oli 2 - 10 cm:n vahvuinen vaalea huuhtoutunut hiekkakerros ja sen alla ruskea hiekke, joka 50 - 70 cm:n syvyydessä alkoi vähitellen vaaleta ja muuttua hiesunsekaiseksi. Siellä täällä, eritoten koeojien I ja II risteyksen tienoilla ja II:n lounaispäässä oli kunnan alaosassa jonkin verran hiiliä ja huuhtoutuneen kerroksen alaosassa punaista palomaata. Koeoja I:n jatkeelle, töyryn alle (ks. liite 1 ja 2) kaivettiin 2 x 1 m:n suuruinen koekuoppa, josta nähtiin, että ohuen kunnan ja huuhtoutuneen kerroksen alla oli myös täällä punaiseksi palanutta maata: sen alla oli ruskea hiekke, joka n. 40 cm:n syvyydessä vaihtui moreeniksi.

Koska alueella ei näyttänyt olevan kiveyksen lisäksi muita varmoja jälkiä ihmisen muinaisesta oleskelusta paikalla, keskitettiin tasokaivaus vain kiveykseen ja sen välittömään ympäristöön. (ks. taso 1 liite 4). Kiveyksen eteläpää osoittautui pahoin niloillekaivelluksi, mm. tasoissa 1 - 3 näkyvät kiveyksen ulokkeet olivat tuntemattoman uteliaan paikoiltaan heittämiä kivien muodostamia. Saman tekijän jälkiä oli myös tasossa 5 ja 5a ruutujen C:10 ja C:11 rajalla näkyvä hiiltynen puun jyrkkä katkeamiskohta sekä pivan alimmissa kerroksissa (tasot 5a, 6 ja 6a) näkyvät läiskä sotkettua maata.

Kartoista ja valokuvista (liitteet 4 - 17) ilmenee muinaisjään-
nöksen rakenne: ylinnä on sangen tiheässä kiviä, joiden välissä hiil-
lenmuruja ja nokista maata; syvemmällä kivet vähenevät ja hiilien koko
kasvaa; elimenä voi miltei kivettömässä ja tiiviissä, "rasvaisessa"
nokimaassa erottaa muutamia suurehkoja, yhtenäisiä, kokonaan hiilty-
neitä puunkappaleita, jotka menevät osittain ristikkäin ja päällekkäin
(ks. taso 6). Muinaisjään-
nöksen rajat ovat ehvenä säilyneessä päässä
selvät ja kiveyksen ulkonuolella maa ei näytä yhtään likaantuneelta.

Kiveyksestä ei saatu sen enempää ajoittavia löy-
löjä kuin koeojis-
takaan; tosin yhdessä noista kiveyksen pohjalla olleista suurista hiil-
lenkappaleista näkyy kirveeniskun jälki, joka on todennäköisesti
metallikirveellä isketty (näyte 5) ja antaa siten jonkinlaisen

3

post quem -ajoituksen. Eräessä toisessa kappaleessa taas on hiilen
jatkeena säilynyt jonkin verran palamatonta lahoa puuta (näyte 6).
mikä sekin todistaa, ettei jäännös voi olla ylettömän vanha.

Tutkimukset Juotasniemi 4:ssä suoritettiin 4.7. - 11.7. 1967.

Helsingissä, 5.9. 1968

Aimo Kehusmaa

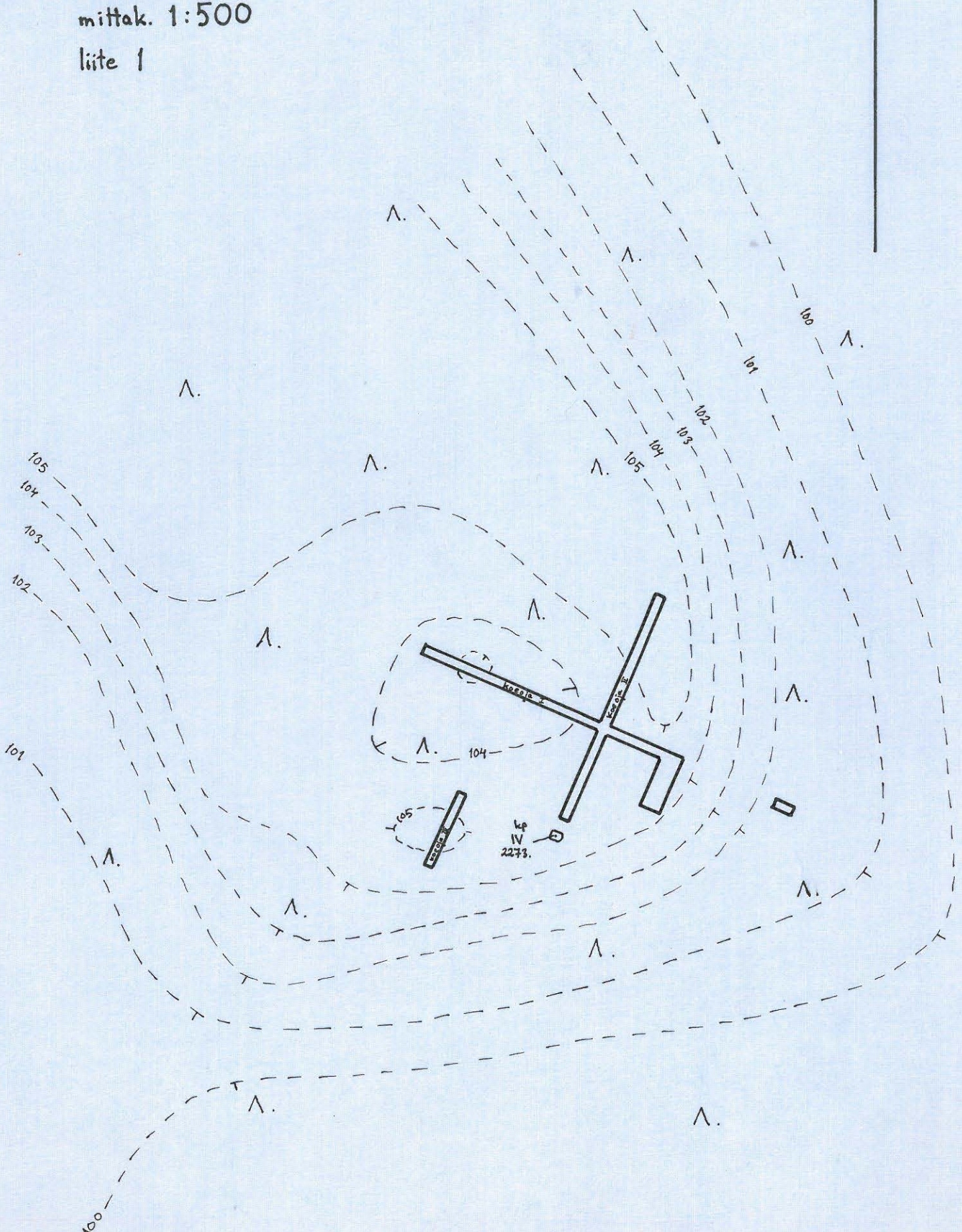
Aimo Kehusmaa, hum.kand.

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

Yleiskartta
mittak. 1:500

liite 1

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

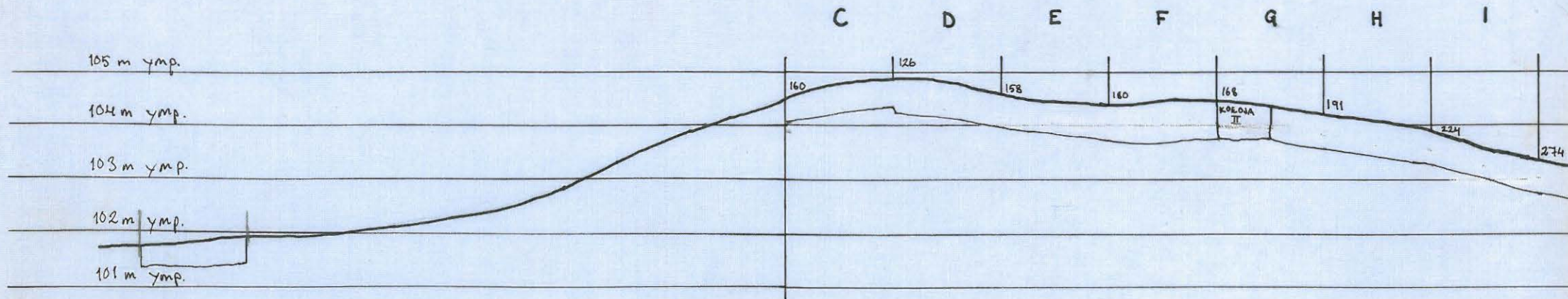
A. Kehusmaa 1967

koeaja I:n profiili koillisesta katsottuna

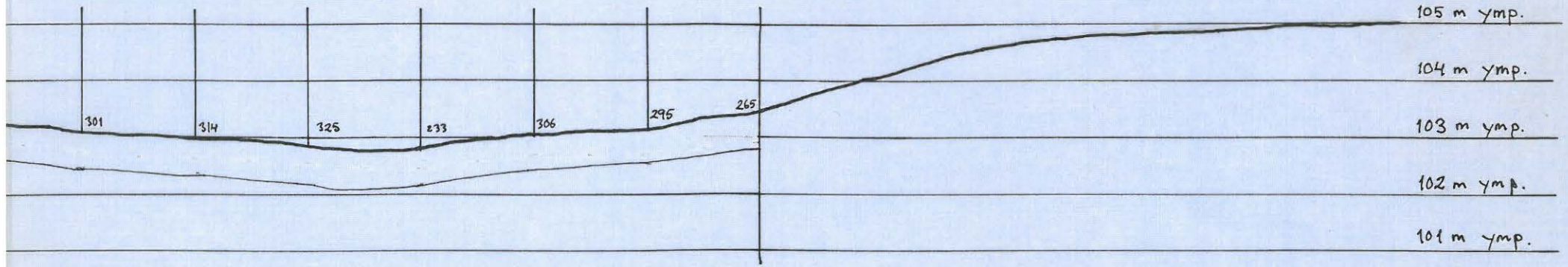
1:100

kp = 134 = 104,76 m ymp.

liite 2

J K L M N O P

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

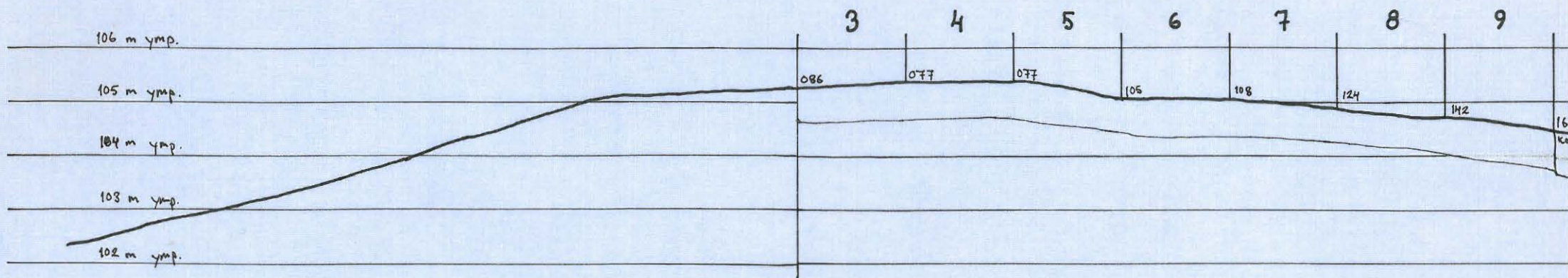
A. Kehusmaa 1967

koeaja II:n profiili luoteesta katsottuna

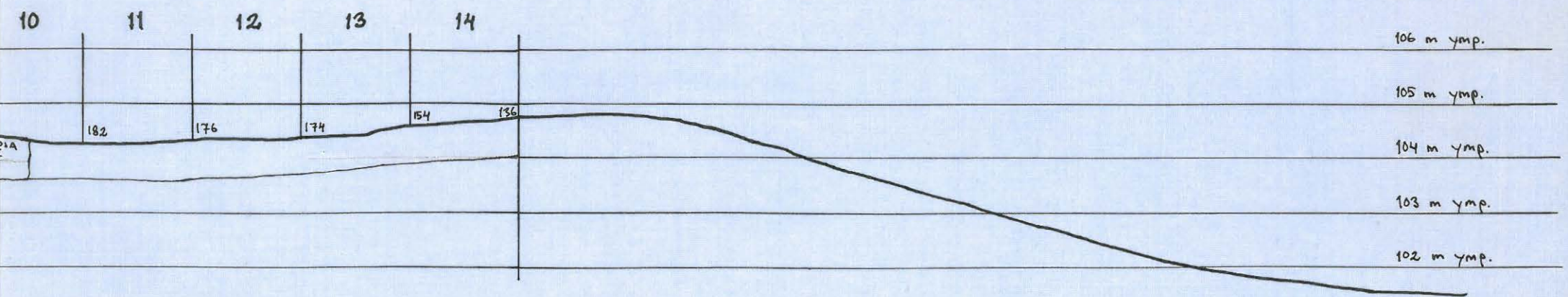
1:100

$k_p = 134 = 104,76$ m ymp.

liite 3

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 1 (ja pintalukemat)

1:25

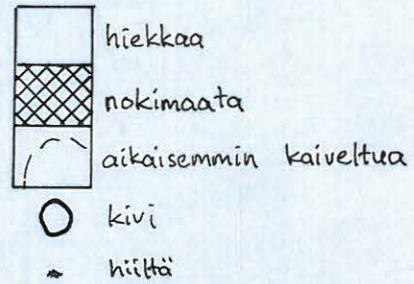
kp = 134 = 104,76 m ymp.

piirt. Leena Tomanterö

liite 4

D

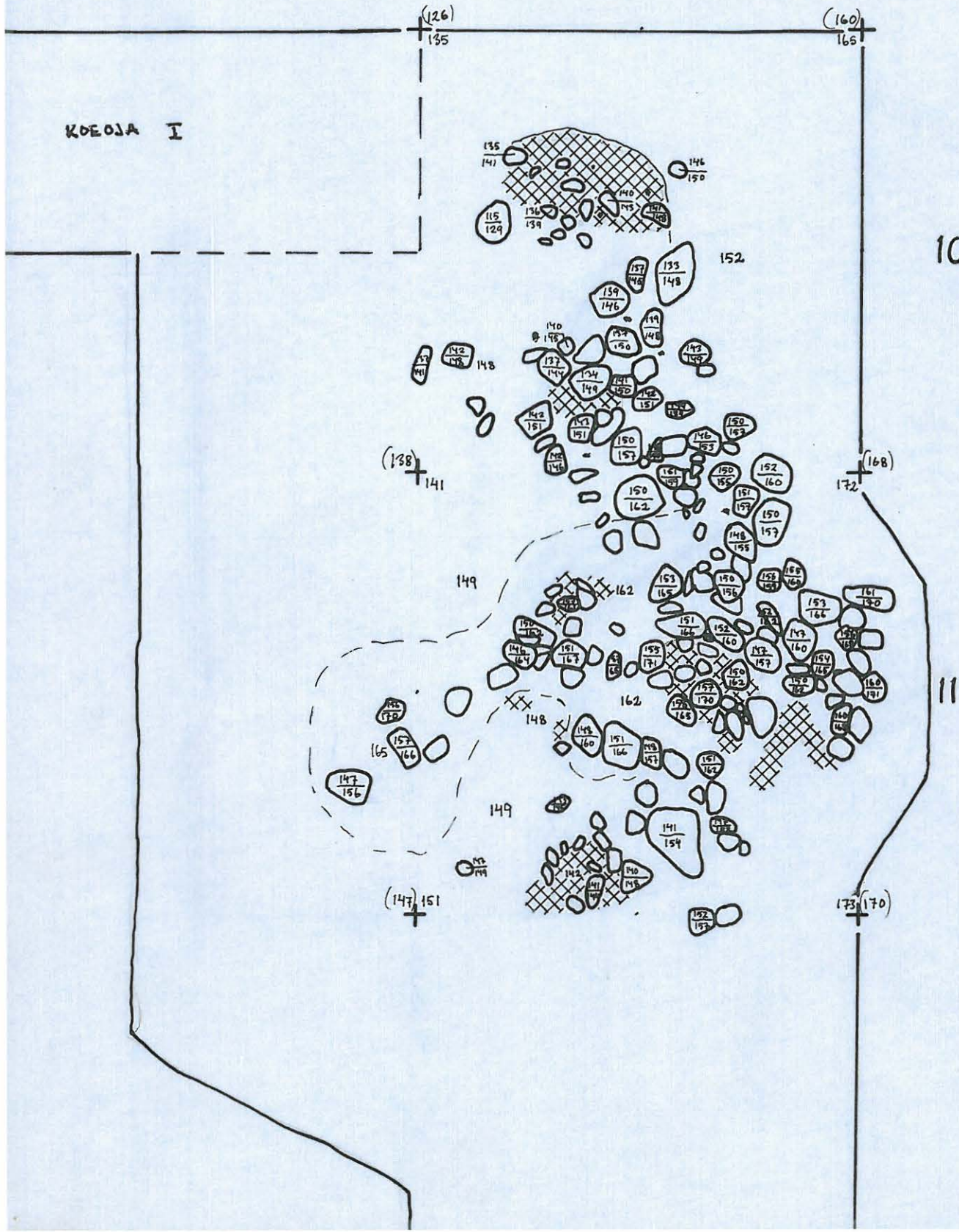
C

KOEOJA I

10

11

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 2

1:25

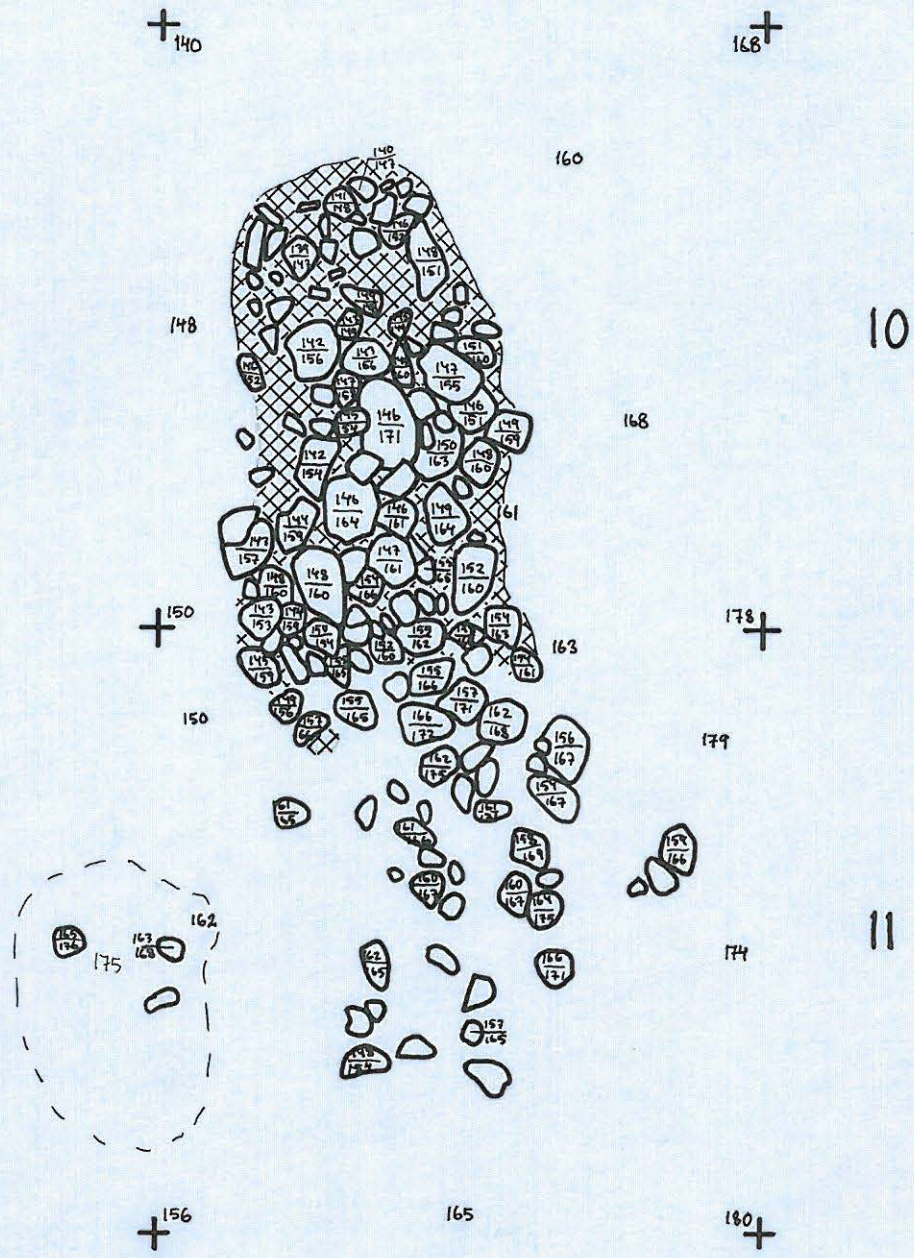
kp = 134 = 104,76 m ymp.

piirt. Leena Tomantero

liite 5

D

C

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 3

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

piirt. Leena Tomanterö

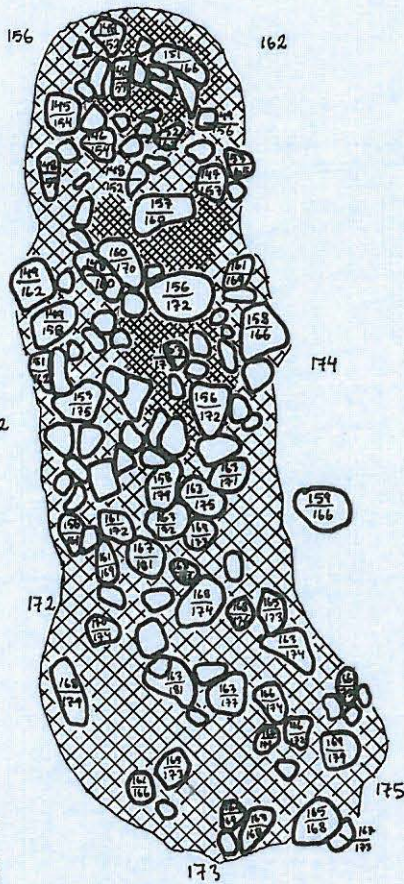
liite 6

D

C

+

+

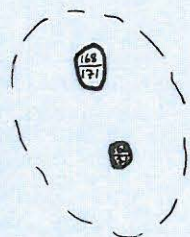

10

+ 162

+

11

+

+

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 4

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

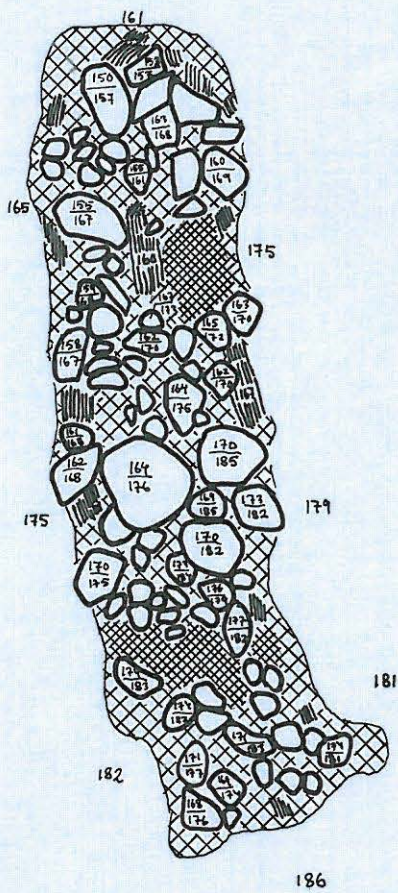
piint. Leena Tomanterä

liite 7

D

C

hiltä

10

11

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

5

A. Kehusmaa 1967

taso 5

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

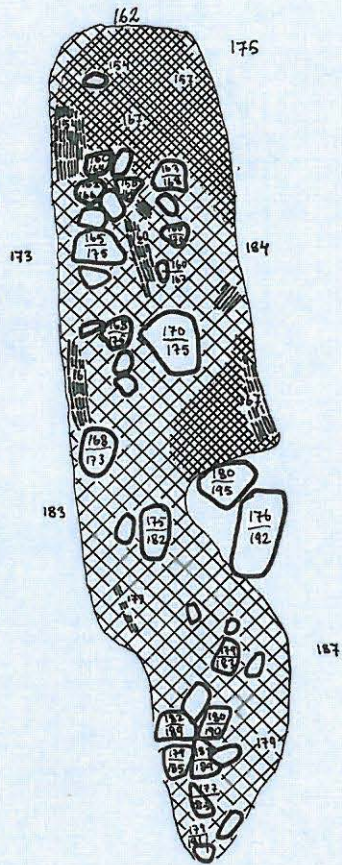
piirt. Leena Tomanterä

liite B D

C

+

+

10

+

+

11

190

+

+

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 5a

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

piirt. Leena Tomanterö

liite 9

D

C

5a

hiltä

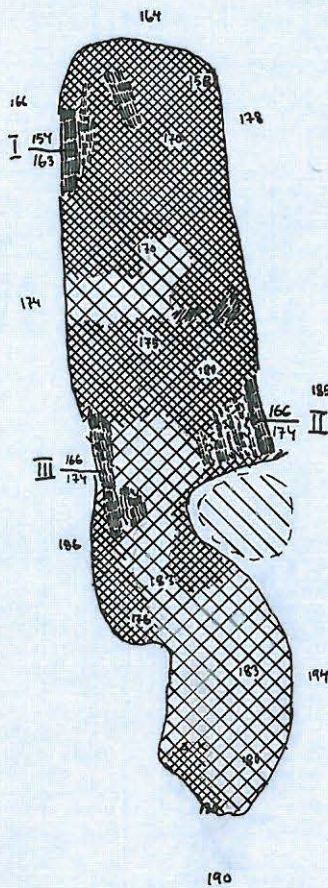
nokimaata

hyvin tuentaa tiivistä nokimaata

aikaisemmin kaiveltua noen-sekaista maata

+

+

10

+

+

11

+

+

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

6

A. Kehusmaa 1967

taso 6

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

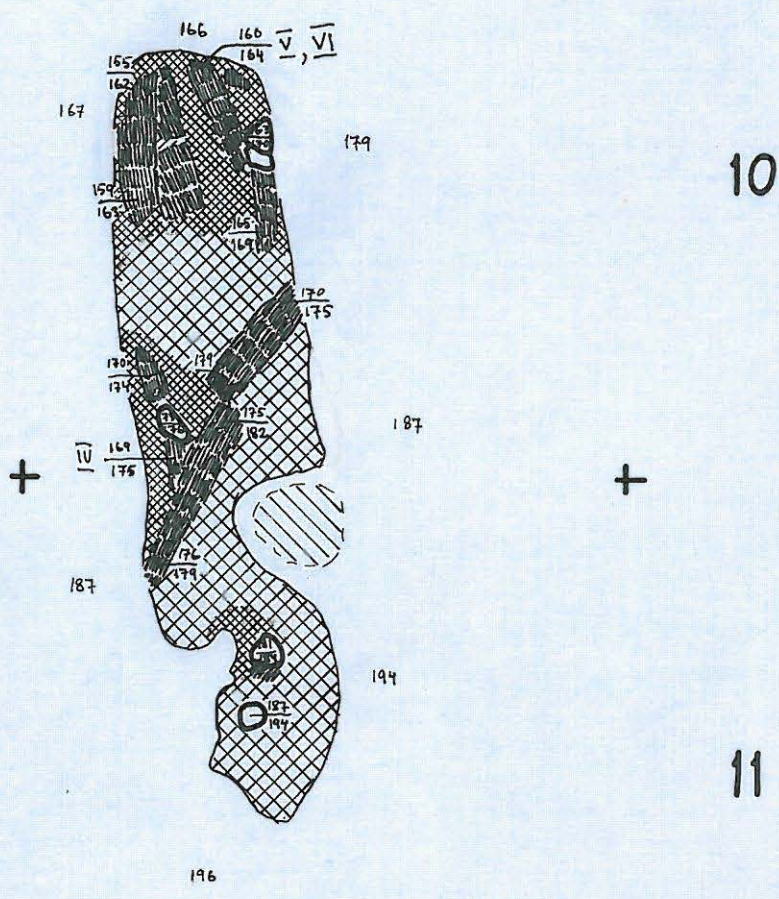
piirt. Leena Tomanterä

liite 10

D

C

+ +

10

11

ROVANIEMI JUOTASNIEMI 4

A. Kehusmaa 1967

taso 6a

1:25

kp = 134 = 104,76 m ymp.

piirt. Leena Tomanterä

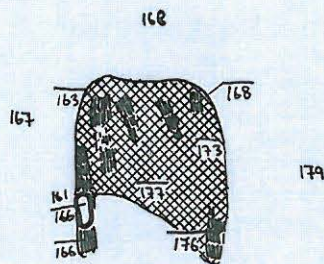
liite 11

D

C

+

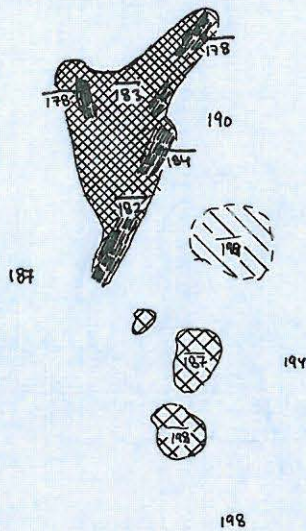
+

10

+

+

11

+

+

f: 33455

Kuva 1. Muinaisjäännös kunnan poistamisen jälkeen (taso 1). Kuvattu pohjoisesta.

f: 33456

Kuva 2. Taso 1 piirretään. Piirtäjänä Leena Tomanterä. Kuva pohjoisesta.

f: 33457

Kuva 3. Kiveyksen pohjoispäättä (ruudussa C:10), taso 1. Kaakosta.

f: 33458

Kuva 4. Kiveyksen eteläpäättä (ruudussa C:11), taso 1. Luoteesta.

f: 33459

Kuva 5. Kiveyksen pohjoispää, taso 2.
Pohjoisesta

f: 33460

Kuva 6. Kiveyksen eteläpää, taso 2.
Lounaasta.

f: 33461

Kuva 7. Taso 3; pohjoisesta.

f: 33462

Kuva 8. Taso 3; etelästä.

f:33463

Kuva 9. Neljättä kerrosta kaivetaan.
Etelästä. (vasemmalla: Toivo Puska, Paavo Mäntytjärvi, Leena Tomanterä)

f:33464

Kuva 10. Taso 4, etelästä.

f:33465 a)

f:33465

Kuva 11. Taso 4, pohjoisesta.

f:33466

Kuva 12. Kiveyksen pohjoispäätä,
taso 4; pohjoisesta.

f: 33467

Kuva 13. Neljännen tason kivet on poistettu,
5. kerrosta kaivetaan. Lounaasta.

f: 33468

Kuva 14. Viidettä kerrosta, pohjoisesta.

f: 33469

Kuva 15. Viidettä kerrosta ruudun C:10
etelälaidassa. Kaakosta.

f: 33470

Kuva 16. Taso 5a. Pohjoisesta

f: 33471

Kuva 17. Taso 5a. Etelästä.

f: 33472

Kuva 18. Taso 5a, yksityiskohta m:n pohjoispäästä. Etelästä.

f:33473

Kuva 19. Taso 6a. Pohjoisesta.

f:33474

Kuva 20. Taso 6a, mj:n eteläpää. Etelästä.

f:33475

Kuva 21. Taso 6a, mj:n pohjoispää. Pohjoisesta.

f:33476

Kuva 22. Taso 6a, mj:n pohjoispää. Suoraan ylhäältä.